

1786

Kern 3481 (i-ii)

538

1
DE LAVDE
MEDICAMENTORVM
SIMPLICIVM RESTRINGENDA

ILLVSTRIS AC GRATIOSI ORDINIS MEDICI
AVCTORITATE ET CONSENSV
IN REGIA FRIDERICIANA
PRAESIDE
D. IO. FR. GOTTL. GOLDHAGEN,
MEDICINAE, PHILOSOPHIAE ET HISTORIAE NATVRAE
PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO, CIRCVLI SALICI,
COMITATVS MANSFELDENSIS ET CIVITATIS
HALLENSIS PHYSICO

PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE
SOLEMNITER CONSEQVENDO

AD DIEM XXIX. SEPTEMBER. MDCCCLXXXIV.

H. L. Q. S.

PVBLICE DISSERET

AVCTOR

ISAAC DAVID LEVI

HALLENSIS.

HALLAE
TYPIS FRIDERIGI DANIELIS FRANCKE.

In duo capita colliguntur auxilia, quorum
alterum cognitionem corporis, cui auxilium admo-
vetur, *alterum* ipsum auxiliorum usum continet.

GAL. de Const. Medic.

VIRIS
MORVM ELEGANTIA
VIRTVTVMQVE LAVDE CONSPICVIS,
DN. BARVCH ARON
LEVI,
LIPSIENSI,
ET
DN. BARNET WOLFF,
HALLENSI,

FAVTOBIBVS SVIS,
OPTIME DE SE AC FORTVNA SVA MERITIS,

PRIMITIAS HAS ACADEMICAS
CEV GRATI ANIMI DOCVMENTVM
OFFERT

AVCTOR,

VIRIS

MORVM ELEGANTIA

ARTVMQVE LAVDE CONSPICUIS

DR. BARUCH ARON

LEVI

LISSINSI

ET

~~DR. HANNO WOLFF~~

HALLENSIS

FAVTOREBUS SVIS

OTIUM SE AC FORIVM SVI MERITO

PRIMUM HAS ACADEMICAS

CEV GRATI ANIMI DOCUMENTVM

EXCERPT

AUCTOR

PRAEFATIUNCULA.

Libellum academicum conscri-
pturus, nescius equidem, quòdnam po-
tissimum sumerem mihi argumentum,
de arte cogitabam, formulas concin-
nandi medicas. Sed, ut, quid sentiam,
ingenue fatear, talis mihi visa est huius
artis conditio, ut facile ea carere pos-
sit, qui *Materiae Medicae et Chemiae*
fundamentis rite instructus, naturam
fautricem habuit in distribuendis
animi dotibus; nam qui ingenio desti-
tuitur ac iudicio discretivo, nec va-
cuus iste erit, dum artem exercebit,
periculo, quamvis praeceptis, quae

For-

Formulare tradit, generalioribus imbutus. At superest haecenus, quae minus lucide apparet, neglecta fere ab omnibus, sed digna, quam animadvertas, mixtionis medicamentorum theoria. Tantum equidem absim, ut in apricum me eam posuisse profitear, ut laudem mihi duxerim summam, dummodo eruditioris me viri diligentiam in ea elaboranda exstimulaverim; quae si rite fuerit culta, egregios inde fructus redundaturos esse in praxin, quis non intelligit?

§. I. **A**rtifici medico, ut aegritudinem excindat, non inveniendi tantum ratione, sed auxiliis opus est, quae tria suppeditant naturae regna, *vel* usibus medicis commoda, *vel* arte demum praeparanda. Contenta quidem in hac rerum natura necessitatibus hominum sublevandis inserviunt omnia; sed varia est eorum ad vitam sanitatemque relatio. Ut a vegetabilibus exordiar, ea prima erant hominum nutrimenta, tum quod manu largiore ea exhibuit benigna natura, tum quod frui istis homines queunt sine multo artis impendio; ex quo affinitas colligi poterit inter naturam vegetabilium illamque corporis humani proxima, nam *sola naturae placuerat*, ut Plinius a) optime monuit, *esse*

A 4

re-

a) Hist. nat. XXIV. I.

remedia paratu facilia ac sine impendio, ex quibus vivimus. Postea fraudes hominum et ingeniorum capturae officinas invenere istas, in quibus sua cuique venalis promittitur vita, statim compositiones et mixturae inexplicabiles decantantur, Arabia atque India in remedio aestimantur, ulcerique parvo medicina e rubro mari imputatur, cum remedia vera quotidie pauperrimus quisque coenet. Animalia quidem a vita hominis conservanda remotius distant, et haec mihi causa finalis fuisse videtur, cur in iis producendis parsimoniam quamdam adhiberet natura, nec sine artis et diligentiae adminiculo usum eorum admitteret hominibus, si quidem a lacte discesseris, ad naturam vegetabilem propius accedente; attamen regni animalis aequae ac vegetabilis obiecta vitam et sanitatem, praestando nutritionem, conservant, corpori facile apponuntur, haud aegre commutantur in partes corporis constitutivas, nec, nisi in eo differunt, quod corporis ad putredinem nisum esculenta animalia
ad-

adiuvent, coerceant vegetabilia. Quoad mineralia, naturae corporis humani ea quidem sunt maxime dissimila; omnis eorum actio in irritatione mechanica consistit, et tantum abest in universon, ut vitae conservationi sint destinata, ut sanitatem potius imperfectam reddant; hinc sapientissimo factum est instituto, ut ea hominibus largiretur natura minus parata usibusque commoda.

§. II. Si partium, quae materiam medicam constituunt, origines, fata ac progressus respicias; eo magis tibi elucescet affinitatis naturalis gradatio, quam paragrapho antecedente posuimus. In primis excultam vides Botanicam; antiquissimae enim gentes (nihil nunc interest, medicorum nomen tulerint, qui medicinam aliquam exercuere, nec ne?) cognitias habuere plantas usui externo inservientes, sed admodum mutila erat ista cognitio, donec in tutelam suam reciperent eam phi-

losophi Graecorum medicique, et redi-
 gerent ad scientiae viam. Hippocratem
 non secutum esse eorum exemplum con-
 stat: inter philosophos Eresius erat, He-
 rophili et Erasistrati discipulus, qui syste-
 matis formam adaptare studeret arti, ma-
 gis vero ut scientiae naturalis, quam me-
 dicinae partem tractabat; inter medicos
 inventus est Dioscorides, qui ad medici-
 nam referret plantarum notitiam, et multo
 atque amplo lucro augetet. Medicamento-
 rum simplicium peritia Graecos omnes an-
 tecelluisse hic dicitur, ac duplo maiorem,
 quam Hippocrates, et qui excurrit,
 plantarum numerum descripsit. Sed nec
 Dioscoridis scripta, nec illa Eresii in utili-
 tatem nostram redundant; primum enim,
 quae in ipsis occurrunt, nomenclaturae
 scientiam nostram fugiunt; tum, ut so-
 lent veteres botanici, minus curatam de-
 derunt plantarum adumbrationem; omni-
 denique studio stabilire studuerunt id, ut
 medicamentum quoddam esse absolute tale,
 non

non morbi, sed passionis respectu habito, cum idem obiectum, quod in hoc sanitatem conservat, in altero restituit, in tertio laedere possit. Galenus vix quidquam addidit phytologiae augmento, sed operam perdidit in speculationibus argutis et hypothesebus vanis, ut remediorum explicaret virtutes, nec locupletarunt artem, qui ipsum insequerentur, medici; Aetius tamen camphoram, et Aegineta rhabarbarum non ignorasse feruntur.

Romani, cum de re medica non ita omnino sunt meriti, ut debebas expectare, tum maxime neglexerunt botanicam, ut praeter Plinii librum, qui de viribus plantarum superstitionosa multa et ridicula refert, vix aliud huius generis scriptum ad aetatem nostram delatum sit.

Ex Arabum studio non levis cumulus accessit Botanicae, et his multa egregiaque accepta debemus medicamenta e vegetabilium genere.

Sed

Sed dignus est, quem lugeas, ut medicinae universae, sic Botanices status sub medicis latinobarbaris; donec ineunte seculo decimo sexto ars herbaria cum ceteris revivisceret, quae medicinam spectant, scientiis. Tantum vero absuit, ut ad systematis ordinem digerent illam eruditi viri, ut confunderent magis inutili disceptatione; qua demum finita sub initium seculi decimi septimi, lux clarior affulgere studio, cuius et ambitum et classificationem, naturae tamen scrutatori utiliore quam medico, ad hunc diem mirifice auctarunt egregii in arte viri.

§. III. Haecenus de Botanices cultura; Zoologiae et Mineralogiae non abfimilis erat progressus, at serius adhibebantur partium earum obiecta, eorumque usus admodum erat exiguus. Graecorum Aegyptorumque medici pauca habuere simplicia ex animali regno, quae in usum medicum ducerent; post fata Hippocratis

ex-

exstitere philosophi, qui Zoologiam metho-
 do scientifica colerent, ceu partem hi-
 storiae naturalis; eminuere haecenus Dio-
 scorides cum Galeno inter Graecos, ex
 Romanis Plinius. Parum solliciti erant de
 animalium notitia Arabes, et seculum de-
 cimum sextum inter plurimos Zoologiae
 scriptores, qui mediocritatis limites non
 excedebant, vix ullum ferebat laude
 dignum.

§. IV. Nec formam aliam Mineralo-
 gia gerit. Pauca ex lapidum genere ex-
 terne fuere adhibita ab Hippocrate; vnus
 erat Dioscorides, qui mineralogiam medi-
 cam amplificaret; Galenus, et qui eum
 sequebantur, de ea augenda unice securi
 erant. Tuitus est eam inter Romanos Plinius,
 sed neglexerunt Arabes, si gemmas
 miseris, quarum insignes praedicabant vir-
 tutes medicas. In medium prodiit seculo
 decimo tertio Albertus Magnus, qui con-
 deret systema metallorum lapidumque;
 plus

plus vero scientiae naturali, quam medicae attulit. Sub initium seculi decimi sexti cum univërfa eruditione Mineralogia etiam incrementum cepit, cui ipsa Paracelsi, quod aegre credideris, favebant conamina.

§.V. Quis nescit, temporibus nostris, quibus ingens facta est historiae naturalis accessio, pariter amplificatum esse Materiae Medicae campum? Farragine medicamentorum obruimur, quam omnia praebent naturae regna; an ideo producta est medicina ad maius fastigium? an olim productum eam iri sperari potest, dum aureum illud negligimus: "non qui multa scit, sed qui utilia sapit?" — Bona naturae diffundimus inconsulte largiendo; non sequimur laudandam illam simplicitatem antiquioris aevi, quae cum artis decremento memoria effluit; omnia male miscendo, simplicium vires negligimus; nec meliores, immo deteriores sumus medici, quam Hippocrates
divus

divus, qui paucioribus instrumentis eo plus efficiebat, quo accuratius statum morbosum eiusque phaenomena contemplabatur, ac diaeta magis, quam medicamentis sanabat. Sed invenit aetas nostra, cum superbia clamant, plura, quae antiquitas ignorabat, medicamina? — Nec detrudere volumus de inventorum laudibus; id unum monuisse sufficiat, neglexisse ut plurimum morbos, qui inventi gloriam sibi arrogaverint. In memoriam redigas specifica illa, cicutam, arsenicum, belladonnam, ne alia dicam, quae in dira cancri passione commendabat alter, aegritudini profligandae non sufficere alter clamabat. Undenam, quaeso, iste medicorum dissensus, atque incerta medendi ratio? Passionem haecenus attendebant, non morbum, cuius diversa est natura, quam perperam eandem fecerunt plerique b). Magna omnino historiae naturalis in medicina laus est atque utilitas; noli tamen in eam descen-

b) cl. *Daniel* Systema aegritudinum, T. I. p. 170. 171.

scendere sententiam, omni aegritudini ubique superandae eius obiecta sufficere, quantumvis speciosis titulis insigniverit artificum vaniloquentia, ut lucrum caperet ex credulitate hominum. Non raro, quae sui ablationem requirit, aegritudinis causa manifesta est, nec desunt instrumenta, quibus scopus praefixus ut plurimum obtinetur; at vires remedii in praesentiarum non pares sunt causae subigendae, quod frequentissime accidit in morbis acutis. Causa febris putridae non est occulta, omnisque curationis cardo in eo vertitur, ut resistamus putredini. De viribus antisepticis corticis peruviani et camphorae constat; vocantur in auxilium; spesque de iis conceptam non raro frustrantur, quando in eum gradum adaucta putredo est, qui vim medicaminum spernit. Sin haberes remedium, quod *omnem* putredinis gradum superare valeret, febrem putridam *quancumque* non difficulter sanares. Simili ratione febris inflammatoria in mortem

tem transit, si ad certum quemdam gradum, qui determinari haecenus nequit, euecta est inflammatio; non desunt auxilia, sed non sufficiunt. Hinc recte monuit L. B. de Swieten, omnem inflammationem nascentem sufflaminari posse, modo instrumentum esset, quod una vice sanguinis congesti stasin discuteret.

§. VI. Mirum fane videtur, post Hippocratis tempora non pari ratione in eo elaborasse medicos, ut artis exercitium ad maiorem perducerent certitudinem. Tot abhinc praeterlapsa sunt secula, neque ulla postera aetas virum protulit, qui veritates ediceret tales, quales Prognostica s. Aphorismi Hippocratis continent, ab omni aeternitate repetitas, et per omnem seculorum memoriam sibi constantes. Si quaeris rationem; in eo forte collocanda est, quod nostrates morbos quidem fanatos referre soleant, sed conticescere de non fanatis. Nec Couis se-

B

nex

nex erubuit, nam solo naturam imitandi studio ducebatur, in constitutionibus epidemicis adumbrandis plura morborum, quibus ars mediri non poterat, exempla narrare; ex quadraginta et duobus aegris, quorum historiam libro primo et tertio dedit, viginti et quinque mortuos esse ingenue fatetur; utinam Hippocratis exemplum moribus suis referret aetas nostra!

§. VII. Sed a sermone proposito ne ulterius digrediar, eo nunc me delatum sentio, ut effectus respiciam ex congrua simplicium naturae obiectorum combinatione resultantes. Ab omni inde tempore utramque in viam a natura ductrice deflexisse intelligo medicos, quod *vel* nimium darent incommodis medicamentorum farraginibus, *vel* nimis sequerentur elegantiam simplicitatis gratiamque. Dubius equidem, quamnam potissimum viam caperem, itinere medio ineundum fatius duxi.

§. VIII.

§. VIII. Vt finem assequamur nobis propositum in sanationis negotio, id quidem perficimus *vel* simpliciore virtute unius obiecti, *vel* plurium viribus coniunctis; in casu priore medicamentum, quo utimur, simplex, in altero compositum est. Cum in ceteris artibus, tum in medica arte, quae praxin respiciunt, ut quaeque simplicissima, ita elegantissima sunt; oportet igitur medicum non stolide et ridicule, sed prudenter, si per res, quae circumstant, fieri potest, elegantiae laudem affectare, nam medicamentorum simplicium exhibitio illa variorum acceptior est *vel* propter effectuum promptitudinem *vel* comparationis facilitatem *vel* quod singulorum ex eiusmodi oblati virtus cognita sit et exhibentibus et utentibus, utpote quae sui generis, nec mixta ex diversis generibus est c).

B 2

§. IX.

c) *Dioscorides* de paratu facilibus (*συμφορις*) pharmacia. Proem. p. I. ed. Saracen. Sic mercurium iam olim
Sutton

§. IX. Neque tamen semper illam elegantiae laudem promereri potest medicus, quamvis ubique necesse sit ante oculos sibi proponat animumque; instructus itaque

Sutton adhibuit in morbo varioloso, sed aliis medicamentis ita implicatum, ut ex praescripti farragine vix erui possit obiectum, ad quod vires sanantes sint restringendae. Surrexit nuper cl. *van Woenfel*, (Neue mit d. Mercur in d. Blattern gemachte Erfahrungen, w. dessen specifische Kraft in dieser Krankheit beweisen Leipzig 1783.) qui vim mercurii specificam in variolis naturalibus aequae, ac artificialibus expertum se gloria- tur. Ex huius praescripto misceantur Calomel VII mac sublimationis grana duo cum sacchari albi quantitate sufficiente, ut fiant pulveres tres. Sumit quotidie aeger tres pulveres, dum eruptionis variolarum symptomata apparent; tunc potio ipsi exhibetur ex cremoris tartari solutione cum syrupo edulcorante. Utinam aliorum medicorum experimenta vim istius remedii confirmarent specificam; haecenus nobis suspectum videtur cum ceteris specificis, quibus naturae scientia sufflamatur magis, quam adiuvatur. Quid enim? si febris variolosa, ex cuius indole methodus medendi variolis ubique determinatur, ad febris putridae s. nervosae naturam accedit, an impune tulerit aeger mercurium, qui ut nervis inimicus, ita resolvens est efficacissimum? Metuendum est certe, ne adeo perversa ratione utatur irrationalis medicus, cui specificorum usu nihil est exoptatius, ex quo vix ullam laudem capit ingenium.

itaque esse debet ea pharmaceutices parte magis medica, quae docet modum, simplicia medicamenta in efficaces, nec tamen ingratas formulas componendi.

§. X. Si compositionem ingrediuntur unius speciei obiecta, homogenea dicitur; si diversae speciei sunt, heterogenea. De compositione homogenea quod dicam, non habeo; omnis enim medicaminum combinatio ad certum finem directa esse debet, sed huiusce generis confusa farrago non ex alia ratione fluit, quam medici ignorantia. Compositionum tam officinalium, quam magistrâlium exempla laudare, odiosum esset.

§. XI. Si compositionem instituimus heterogeneam; haec sunt potissimum, quae spectamus. *Vel* id agimus, ut varias mutationes salutares una producamus in corpore, *vel* ut effectum nocivum praepediamus, cum vi medicamenti salutifera

connexum, *vel* ut effectus combinatus resultet ex reliquis sibi contrariis seque destruentibus. Ecce rationes, quas sequi deberes semper in construendis formulis! Medicamentorum sibi contrariorum mixtio si fortuito, non consulto, accidit, de medici in chemicis imperitia testimonium exhibet luculentissimum; et vera morbi natura, quae simplex eademque est, saepe negligitur, dum pluribus indicationibus compositione heterogenea satisfacere studemus.

§. XII. Cognitum est haecenus, habitum formulae externum, qui ad gustum, odoratum visumque redit, mixtione diversimode alterari. Sic alcali cum sale ammoniaco ingratum odorem spargit, et sulphur, in alcali fixo solutum acidoque coniunctum, odorem dat nidorosum; simili ratione gustum vel destruit inconcinna mixtio, vel etiam deteriore reddi, quod accidit plerumque, si amara dulcibus, al-

ca-

calinis acida, acre quoddam calce metalli
 terrisve corrigere studeas e. f. p.

§. XIII. Sunt igitur cautelae quae-
 dam chemicae observandae circa formula-
 rum structuram:

i. Ne sibi commisceantur medicamen-
 ta natura sibi contraria; nam absona
 huius generis mixtio cum habitum
 externum, tum virtutem medica-
 menti internam destruit. Spiritus
 falis ammoniaci, cum acido nitri mix-
 tus, odore destituitur. Cave igitur,
 ne acida alcalinis, aut syrupos spiri-
 tusve acidos emulsionibus addas; hac
 ratione sine necesse est excidat ex-
 spectata medicamenti virtus. Sed in
 aliis etiam exemplis medicaminum
 effectus fefellerunt medicum propter
 incongruum mixtionis genus; sic
 opinatur cl. *Cornette*, medicamenta,
 virtute attractrice dotata, vim eam-

dem habere praecipitantem in particulis regulinis tartari emetici, quam in solutionibus martialibus ea exferere notum est, eamque putat fuisse rationem, cur tartarus emeticus, in decocto chinato exhibitus, solito careret effectu d).

2. Ne componantur medicamina, quae per compositionem veneni naturam contrahunt, v. c. mercurius dulcis cum sale medio, multo minus cum acido.
3. Ne inter se misceantur obiecta, quae nullam affinitatem alunt, hinc aegre se amplectuntur; qualia sunt, loco exempli, oleum terebinthinae cum spiritu vini.

§. XIV.

d) Hist. de la Soc. roy. de Med. Année 1779. avec les Mem. de Med. et de Physique médicale pour la meme Année tirés des Registres de cette Societé Par. 1782.

§. XIV. Cautelas istas in pharmaco-
paeis neglectas fuisse ut plurimum, est,
quod maxime doleas; nec defuere tamen
egregii viri, qui rationes compositionum
et vitia traderent, et demonstrarent, qua
ratione quodvis medicamentum ad prae-
scriptos fines duci posset, ac confusam
farraginem ex magnis compositionibus
officinalibus expellerent. Inprimis huc
pertinent :

Dan. Ludovici, Med. Goth. diss. III. de
pharmacia moderno seculo applican-
da. Gothae 1671, (inclaruit inprimis
ob liberum iudicium, quod de farrag-
inibus incommodis medicamentor-
um interposuit).

Zwelferi animadversiones in Pharmaco-
poeam Augustanam. Norimb. 1675.
(vitia et ambages compositionum de-
monstrare suscepit, novamque Re-
giae nomine edidit Pharmacopoeam.
Norimb. 1667.)

Grew discourse concerning the nature
causes and power of mixture. Lond.
1675.

G. W. Wedel pharmacia in artis formam
redacta. Ien. 1677. (continet artificia,
quibus obtinetur, ut quam integer-
rimae vires corporum, et quam ap-
tissime in medicamenta transeant.)

Ej. de mdtorum compositione extem-
poranea. L. II. Ien. 1678.

Iohannis Quincy lectures in Pharmacy.
Lond. 1723.

Chr. Gottl. Ludwig (r. *Brueckner*) d. de me-
dicamentorum contrariorum compo-
sitione. Lips. 1758.

Baldinger de optima medicamentorum
mixtione progr. Goett. 1775.

§. XV. Quamvis igitur ab omni inde
tempore absurdae medicamentorum mix-
tiones non leve attulerint arti medicae de-
trimentum; ab altera tamen parte non
minus

minus vituperandi mihi videntur, qui plurium obiectorum in unam formam combinationem ceu prorsus inutilem reiiciunt. Cum mixtione qualitates medicamenti sensibiles mirum in modum alienantur; (§. XII.) a priore iam colligi potest per analogiae modum, vires medicamenti internas non ab simili ratione modificari posse. A priore nihil equidem video, quod obstat; nec desunt a posteriore argumenta.

§. XVI. Inter Anglos clari fuere viri, qui medicamentorum mixtionem indeque oriundos effectus rite aestimarent. Sic censuit *Fordyce* e), compositiones medicaminum in univ ersum simplicibus tum salubriores esse, tum efficaciores, et huius popularis, *Lewis*, grana quindecim Ialappae, cum granis duobus Ipecacuanae mixta, vim maiorem habuisse vidit, quam simplicis Ialappae quantitatem duplicatam f),
et

e) Lectures of the materia medica.

f) *Levison* Versuch über d. Blut. 1782. p. 9. 10.

et *Levison* simile quid observasse se ait in mixtione alterantium ac deobstruentium f. relaxantium, quo nomine huius generis obiecta insignire solent recentiores, nam proh dolor! etiamnum *Materia Medica* totidem fere titulos habet, quot effectus singula pharmaca vel praestant, vel praestare prohibentur. Sed maxime detinuit animum meum observatio, quae de tinctura thebaica *Pharmacopoeae Londinensis* exstat apud *James Ware* g). Compositio haec est:

℞. Opii ℥ij.

Spiritus vini rectificati ℥iiij.

∇ cinnam. ℥XVj. digere per triduum, deinde cola.

Tinctura ista thebaica virtutem exlamiā hahuit in adfectibus ophthalmicis. Quovis die oculo instillantur duae tresve guttulae; ut plurimum sensationem dolorificam excitant, quam vero minutis aliquot

g) Remarks on the Ophthalmy, Pforophthalmy and puzulent Eye, by *James Ware*. Lond. 1780.

quot praeterlapsis doloris sequitur mitigatio. Quandoque post primam iam applicationem levior fit inflammatio, et paucis diebus post tota plerumque evanuit. At inquit cl. *Richter* h), qui librum commemoratum laudat, ut ipsa eius verba producam: „nur die ganze Mischung, woraus die Tinctura thebaica besteht, thut diese guten Dienste, die einzelnen Ingredienzien derselben thun nichts. Oft hat d. V. eine Auflösung des Mohnsafts in Wasser versucht, und nie hat sie einigen Nutzen geschafft. — Keins von allen bisher gerühten äusserl. Mitteln thut so viel, als dieses. — Das Decoct von Mohnköpfen thut etwas, aber bey weiten nicht so viel, als die Tinctura thebaica.“

§. XVII. Ipecacuanam etiam cum tartaro emetico miscuere *Heuermannus* et *Pringle*, hacque ratione exhibuere aegrotis valde cachecticis, testanturque medici, istam mixtionem longe facilius ciere vomitum,

h) Chir. Bibl. 6. B. I. St.

tum, quam ipecacuanam vel tartarum simplicem, id quod expertus est cl. *Selle* i).

§. XVIII. Huc ducere possis *Atropae* Linnei f. *Belladonnae* cum rhabarbaro combinationem, quae melancholiam et maniam sanavit; combinationem mercurii cum salibus, quae ptyalagogum sistit tutissimum et lvi venerae accommodatissimum; moschi cum camphora, quae egregie se gerit in morbis nervosis; florum Zinci cum flavedine corticis aurantium, qua sanatam legimus epilepsiam. Nuperrime mihi innotuit, valeriana foliis aurantium mixta puellae, irregulariter menstruatae atque epilepsia inveterata laborantis, periodum menstruam fuisse restitutam atque Epilepsiam sanatam. Hinc forte explicari potest, quod saepe miratus sum, absurdissima officinarum composita optimo cum successu aliquando adhiberi in praxi. An magis ridicula excogitari potest compositio, quam

i) Beitrage zur Natur- und Arzneiwissenschaft. Berlin 1783. P. II. p. 20. 21

quam illa *pillularum hydragogarum* IANINI?
resolventium ac drasticatorum inepta ista
farrago? — Nihilo tamen minus egregium
id esse remedium in hydrope pectoris fa-
nando, sapientissimi fatentur atque in praxi
luculentissima constituti medici.

§. XIX. Nec tamen necesse est,
ut sexcenta in medium proferam obser-
vata; ex haecenus dictis satis constare
nunc arbitror, simplicium laudem omnino
esse restringendam, nec negligendam me-
dicamentorum mixtionem a medico, quo-
ties data fuerit occasio, ut effectuum,
quae inde oritur, diversitatem inquirat.
Sic ipsam naturam imitamur, quae ex
dicto Empedoclis nihil aliud est, quam
mixtio, et hinc iterum facti resolutio
mixti. Vnius enim destructionem alterius
esse restaurationem, quotidie conspicitur
in tribus naturae regnis, qua ratione
omnia circulo volvuntur. Vegetabilia
humum consumunt, eademque destructa
in humum redeunt, unde ortus duxerant.

Ani-

Animalia nutriuntur vegetabilibus; originem suam de novo quasi formant, emenso vitae curriculo; destruuntur quotidie lapides, destructis novi pariter generantur, et hac ratione perpetuae sunt vices rerum. An forte ens simplex nullum datur in hac rerum natura? — Certe, quae simplicia apparent, obiecta non ea, quae res compositae, energia mentem corpusque afficiunt; et rerum, quae nos ambiunt, uniformitate defatigatur quam facillime animus; et pathemata animi mixta omnium gravissima sunt. An eadem forte conditio est fibrarum corporis sensibilem et irritabilem, ut ex sensibilitatis et irritabilitatis modificatione, cum omnium medicamentorum actiones non, nisi ad hanc sint relativae, virium deducas originem, quas mixtione procreamus? Dedit equidem operam, certis legibus invenientis, sed non permittit haecenus abscondita irritabilitatis natura, ut quidquam certo definire possim.

W 18
Pica

1
DE LAVDE
MEDICAMENTORVM
SIMPLICIVM RESTRINGENDA

ILLVSTRIS AC GRATIOSI ORDINIS MEDICI
AVCTORITATE ET CONSENSV
IN REGIA FRIDERICIANA

PRAESIDE

D. IO. FR. GOTTL. GOLDHAGEN,

MEDICINAE, PHILOSOPHIAE ET HISTORIAE NATURALIS
PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO, CIRCVLI SALICI,
COMITATVS MANSFELDENSIS ET CIVITATIS
HALLENSIS PHYSICO

PRO

GRADV DOCTORIS MEDICINAE

SOLEMNITER CONSEQVENDO

AD DIEM XXIX. SEPTEMBER. MDCCCLXXXIV.

H. L. Q. S.

PVBLICE DISSERET

AVCTOR

ISAAC DAVID LEVI

HALLENSIS.

HALLAE

TYPIS FRIDERIGI DANIELIS FRANCKE.

